

Захарко Андрій Володимирович
кандидат юридичних наук, доцент
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ПРОБЛЕМНІ ПОЛОЖЕННЯ ЗАКОНУ ЩОДО СПРОЩЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Згідно з відомостями у базі даних «Законодавство України» 1 січня 2020 року відбудеться набрання чинності Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» [1]. Ставлячись в цілому позитивно до повернення в вітчизняний кримінальний процес такої добре відомої нам форми досудового розслідування як дізнання, хотілось би звернути увагу на деякі словесні конструкції, вжиті в змісті аналізованого закону.

Наприклад, в пункті 3 аналізованого закону [1] зазначено, що КПК України доповнюється ст.40-1 КПК України «Дізнавач», а в п.7 зазначеної ст.40-1 КПК передбачається повноваження дізнавача, зокрема, приймати процесуальні рішення щодо закриття кримінального провадження за наявності підстав, передбачених статтею 284 КПК України. Як уявляється, підстави закриття кримінального провадження дізнавачем, не можуть бути ширшими, ніж підстави закриття кримінального провадження слідчим. Тому, зазначати в аналізованому п.7 посилання на всю статтю 284 КПК України уявляється не правильним, а правильнішим було б зазначити там посилання на абз.2 ч.4 ст.284 КПК України, де регламентовано компетенцію слідчого щодо підстав закриття кримінального провадження, врахувавши передбачене доповнення ч.1 ст. 284 КПК пунктом 3-1 «не встановлено особу, яка вчинила кримінальне правопорушення, у разі закінчення строків давності притягнення до кримінальної відповідальності, крім випадків вчинення особливо тяжкого злочину проти життя чи здоров'я особи або злочину, за який згідно із законом може бути призначено покарання у виді довічного позбавлення волі», як це передбачено в аналізованому законі.

Окремої уваги потребує п.19 аналізованого Закону, в якому передбачається доповнити перше речення частини другої ст.217 КПК України конструкцією «крім випадків, коли це може негативно вплинути на повноту досудового розслідування та судового розгляду». Таким чином виходить речення наступної конструкції: Не можуть бути об'єднані в одне провадження матеріали досудових розслідувань щодо кримінального проступку та щодо злочину, крім випадків, коли це може негативно вплинути на повноту досудового розслідування та судового розгляду. Очевидно, автори мали на увазі інший випадок: «коли це НЕ може негативно вплинути на повноту досудового розслідування та судового розгляду», але забули поставити зазначений сполучник «не» в зазначеному за моїм припущенням місці аналізованого речення.

Окрему «зацікавленість» викликає зміст запропонованої в аналізованому Законі редакції ст.298-1 КПК України «Процесуальні джерела доказів у кримінальних провадженнях про кримінальні проступки». В цій статті зазначається: «Процесуальними джерелами доказів у кримінальному провадженні про кримінальні проступки, крім визначених статтею 84 цього Кодексу, також є пояснення осіб, результати медичного освідчування, висновки спеціаліста, показання технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису».

Такі процесуальні джерела доказів не можуть бути використані у кримінальному провадженні щодо злочину, окрім як на підставі ухвали слідчого судді, яка постановляється за клопотанням прокурора».

З цього приводу залишається незрозумілою необхідність розмежовувати види процесуальних джерел доказів у ч.2 ст.84 КПК України «Докази» і у згаданій вище ст.298-1 КПК України. Адже, для використання в кримінальному процесі в якості процесуальних джерел доказів результатів медичного освідчування, висновку спеціаліста, показань технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису, в ст.84 КПК передбачається таке процесуальне джерело доказів як документ.

В ч.3 ст.298-2 КПК України зазначається, що уповноважена службова особа, яка здійснила затримання, та дізнавач повинні негайно повідомити особі зрозумілою для неї мовою підстави затримання та у вчиненні якого кримінального правопорушення вона підозрюється тощо. Чим зумовлюється необхідність писати тут «та дізнавач» також не зрозуміло. Адже дізнавач, виходячи з дефініції цього терміну в аналізованому Законі, тлумачення уповноваженої службової особи в ч.3 ст.207 КПК України, а також враховуючи ч.1 ст.37 ЗУ «Про Національну поліцію», безсумнівно може виступати уповноваженою службовою особою, яка здійснила затримання, і ніякого «та дізнавача» в ч.3 ст.298-2 КПК України згадувати не потрібно.

Подальші наукові розробки будуть присвячені реформуванню кримінального процесуального законодавства в напрямку спрощення досудового розслідування, що безсумнівно, треба робити, але при цьому обережніше ставитися до термінології та використовуваних при цьому реформуванні словесних законодавчих конструкцій.

---

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень: закон України №2617-VIII від 22 листопада 2018 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2617-19> (дата звернення: 10 жовтня 2019 року).

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n384> (дата звернення: 10 жовтня 2019 року).

3. Про Національну поліцію: Закон України №580-VIII від 2 липня 2015 року. (станом на 01.01.2019) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 10 жовтня 2019 року).